

Helgeland Museum avd. Bindal

Årsrapport

2012

Therese Danielsen,
11.01.13

PUBLIKUMSTILTAK

Hovedvekten av formidlingsaktiviteten ved museet i Bindal har vært rettet mot de lokale skolene i 2012. Museet har også bidratt under enkelte aktivitetsdager, da i gjerne i samarbeid med andre aktører.

Utstillinger og arrangementer

I sommersesongen 2012 ble vandreutstillingene "Solens døtre" og "Driftige damer" vist. Vandreutstillingen "Solens døtre" ble supplert med enkelte privateide gjenstander fra lokalmiljøet.

Vandreutstillingen "Solens døtre" ble besøkt av skolene. Under besøket fikk elevene også delta på en fortellerstund om lokal samisk historie eller et samisk eventyr og noen av de aktivitetene som fulgte utstillingen. Bindal Bygdetuns Venner bidro under gjennomføringen av dette.

Museet har også arrangert eller deltatt i arrangementen av "St. Hans", "Skjønningkveld", "En førjulsdag på Plassen" og "Reåpning av Vassås kulturminneløype". De tre sistnevnte i samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner. Sistnevnte også i samarbeid med Bindal Kommune.

Juli hadde foreningen "Barn Av Regnbuen Norge (B.A.R.N.)" maleverksted på bygdetunet. På malerverkstedet deltok ungdommer fra Youth For Understanding (YFU).

Tidspunkt	Type arrangement eller utstilling	Sted. Ansvarlig.
Juni	St. Hans-feiring, åpning av sommersesong, åpning av utstillingene "Solens døtre" og "Driftige damer".	Bindal Bygdetun. Helgeland Museum.
Juni – august	Sommersesong.	Bindal Bygdetun. Helgeland Museum.
Juni-august	"Solens døtre". Vandreutstilling.	Bindal Bygdetun. Helgeland Museum.
Juni- desember	"Driftige damer". Vandreutstilling.	Bindal Bygdetun. Helgeland Museum.
Juli	Maleverksted	Bindal Bygdetun. B.A.R.N.
Juli	Reåpning av Vassås kulturminneløype	Bindal Bygdetun og Vassås. Bindal Kommune i samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner og Helgeland Museum.
September	"Skjønningkveld". I samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner.	Bindal Bygdetun. Bindal Bygdetuns Venner i samarbeid med Helgeland Museum.

Desember	"Førjulsdag på Plassen". I samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner.	Bindal Bygdetun. Bindal Bygdetuns Venner i samarbeid med Helgeland Museum.
----------	---	---

Barn og unge

Museet har et etablert samarbeid med de lokale skolene. Årlig mottar skolene et program hvor det er ulike tilbud til de fleste klassetrinn. Tilbudene har ulike temaer, formidlingsform og aktiviteter. Dette programmet følger skoleåret.

En aktivitet for elevene er å karde ull og spinne med håndtein.

Barn og unge - aktiviteter i tilknytning skolene

Tid	Gruppe	Aktivitet/ansvarlig
April	4 kl. v/de lokale skolene	Aktivitetsdag på bygdetunet: "Folketradisjoner omkring påske". DKS-tilbud. Therese Danielsen.
Juni	8 kl. v/de lokale skolene	Aktivitetsdag i Reppa: "Kystkultur". DKS-tilbud. Tutta Anna Laukholm i samarbeid med Therese Danielsen.
August	3 kl. v/de lokale skolene	Aktivitets dag på bygdetunet: "Solens døtre". DKS-tilbud. Therese Danielsen i samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner.
August	4 kl. v/de lokale skolene	Aktivitets dag på bygdetunet: "Solens døtre". DKS-tilbud. Therese Danielsen i samarbeid med Bindal Bygdetuns Venner.

August	10 kl. v/Terråk skole	Aktivitets dag på bygdetunet: "Solens døtre". Therese Danielsen.
September	2 kl. v/de lokale skolene	Aktivitets dag på bygdetunet: "En dag for hundre år siden". DKS-tilbud. Therese Danielsen.
Desember	1.kl. v/de lokale skolene	Aktivitetsdag på bygdetunet: "Jul i gamle dager". DKS-tilbud. Therese Danielsen.

Besøkstall

Besøkende på Bindal Bygdetun telles, men ved større arrangementer gjøres det et anslag. I 2012 var museet besøkt av 596 personer. Antallet besøkende de fire siste årene har vært på dette nivået.

Hvor mange besøkende skolebarn varierer noe fra år til år. Det har sammenheng med både endring i elevtall og variasjon i når aktivitetene gjennomføres fra år til år til år samt tilbud som vandrestillinger mm.

Det har også vært enkelte større gruppebesøk i og utover sommersesongen.

Bygdetunet er møtelokalet for en bokring/lesegruppe.

Generelt er museet lite besøkt av turister som ikke har lokal tilknytning. Utenlandske turister er nærmest fraværende (10 stk. i 2012).

Besøkende/publikum

Besøkende	Antall
Skolebarn	119
Sommersesong	302
Arrangementer og guiding utover sommersesong ol.	175
Totalt besøkende	596

SAMLINGENE

I all hovedsak er objektene i Bindal Bygdetuns samling ervervet i løpet av perioden 1981 – 2004.

Samlingsplan

Plan for samlinger er revidert, og tiltak har vært gjennomført.

Tilvekst i samlingen: Arkiv og foto

I 2012 har museet fått ikke fått inn noe foto eller aktivmateriell. Derimot har det kommet ei henvisning til dokumenterte oppmålinger av bindalsbåter og beskrivelser av byggemetoder. Dette er arkivmateriale vi har fått tilbud om å bruke fritt. I tillegg har museet fått avtale om å bruke foto og arkivmateriell til utstillinger fra et privateid arkiv.

Tilvekst i samlingen: Gjenstander

I løpet av året så har museet fått flere gjenstander i gave, om lag 150 stk. Store deler av dette er båtbyggerverktøy som har kommet inn etter at museet har gått ut og etterlyst denne type gjenstander (på bildene båt-klemme og drev/si). Disse gjenstandene mangler merking og protokollføring. Dette arbeidet vil bli fulgt opp våren 2013.

I forbindelse med etableringen av nytt museumsanlegg i båtsenteret har det kommet til rede noen gjenstander som tilhører museet, bl.a. båter. Disse har vært lagret på båtsentret og eierforhold har tidligere ikke vært kjent av museer. Disse gjenstandene er midlertidig plassert på museets lager på Helstad.

Ett par av de nyinnkomne båtbyggergjenstandene; båt-klemme og si/drev.

Øvrig samlingsarbeid

Arbeidet med å registrere gjenstandsamlingen er omfattende, da gjenstander innkommet før 2005 ikke ha vært fortløpende registrert. I løpet av 2012 har det dessverre ikke vært anledning til å følge opp dette arbeidet. Ei utfordring i forhold til registrering av gjenstander er at anlegget kun er åpent og oppvarmet i sommerhalvåret.

Avdelingsleder har deltatt på kurs i rensing av rust på ulike typer gjenstander. Dette kurset var svært nyttig, da rust er en av de største utfordringene i samlingen her. En av sommerens ansatte fikk derfor også opplæring i rustrensing. I ledige stunder i løpet av sommersesongen har det vært arbeidet en del med denne problematikken, og en rekke gjenstander har blitt rensset og behandlet med rusthemmende midler. Det er høstet flere erfaringer fra dette arbeidet, som vil bli inkludert i det videre arbeid.

Det er også benyttet en del tid til gjennomgang av deler av det deponerte arkivmaterialet etter Bindalsbruket og Risøybruket. Målsetningen med gjennomgangen er å danne seg en oversikt over de ulike kildene. En del av materialet er sårbart, og skulle ha vært lagret på en mer egnet måte. Arkivmaterialet av relevans for de planlagte utstillingene i det nye museet.

Magasin

I dag benyttes ulike lagerløsninger av samlingen: bygdetunet, leid lager på Helstad og kommunens arkivrom på Bindal sykehjem. Magasin er under utvikling med bygging av et nytt museumsanlegg i Terråk sentrum.

BYGNINGSVERN

Hildastua

Under brannvernkontroll fikk museet pålegg om å utbedre en rekke forhold dersom ildstedene i husmannshuset Hildastua skulle benyttes. Dette ga følgelig konsekvenser for bruken av anlegget utover årets varmeste måneder. Det er derfor iverksatt tiltak slik at et av ildstedene kan benyttes igjen. Dette har gjort det mulig å ha aktivitet på anlegget utover sommersesongen. Arbeidet med utbedringen ble påbegynt i 2011 og ble slutført våren 2012.

Lessjordstua

I året som har gått har man fått skiftet bordkledning på sørvestveggen på Lessjordstua. I den forbindelse ble det avdekket skader etter stripet borebille. Tiltak vurderes i samråd med museets fagansvarlig for bygg og fagansvarlig for samlinger. Sammen vil de befare anlegget i løpet av 2013. Videre har et par av vinduene også blitt reparert, kittet og malt. Det er i tillegg blitt montert takrenne ovenfor inngangsparti.

Innvendig i Lessjordstua har lecasteinspipe på kjøkkenloftet fått
Ny bordkledning
murruss.

Inne har også kjøkkenet fått golvlister og blitt malt (tak, vegger, golv, listverk og dører). Det både fordi det ble lagt nytt tak på kjøkkenet, men også grunnet bedre renhold. Farger ble valgt ut etter fargeanalyser andre malte steder i bygget, slik at fagene er historisk riktige. Samtidig ble det gjort en gjennomgang av det elektriske anlegget på kjøkkenet, og de elektriske installasjonene er mer formålstjenlig ut fra bruk.

Nymalt kjøkken

Øvrige bygg

De øvrige bygg har det ikke vært gjennomført tiltak.

UTVIKLINGSARBEID

Lokalt utviklingsarbeid

I Bindal har fokuset i utviklingsarbeidet naturlig nok vært rettet mot det nye museumsanlegget som er under bygging i Terråk sentrum. Prosjektet har vært ut på anbud. Anbudet ble høyere enn det som var stipulert, men Bindal Kommune valgte likevel å gå inn med ekstra midler slik at byggingen finansieres. Samtidig skal det fortsatt arbeides med løsninger for ekstern finansiering av den økte ekstrakostnaden. Arbeid med byggingen ble igangsatt høsten 2012. Ved årsskiftet var byggingen av det nye museet i tråd med framdriftsplan. Målet er at bygget ferdigstilles innen midten av juni 2013.

Parallelt med dette arbeider museet også med utvikling av utstillinger som skal være i dette nye anlegget. De nye utstillingene skal omhandle skogen og treet i den natur- og kulturhistorisk kontekst gjennom boreal regnskog, båtbygging og lokal treindustri. Museet har inngått i avtale med attraksjons- og utstillingsfirmaet Skirnir AS ved Per Nikolai Haukeland om utvikling av utstillingen i sin helhet. Skirnir AS har i løpet av året produsert et idekonsept om innholdet i den planlagte utstillingen. Haukeland har også gjennomført feltarbeid for museet i Bindal.

Utstillingenes planlagte innhold har vært presentert på banner på bygdetunet og i det lokale informasjonsbladet Båtsaumen. Ved årsskiftet 2012-13 ble det også trykket en brosjyre om de planlagte utstillingene.

Gullprikklav, båtbyggere og restene etter Risøybruket fra 1875.

(Foto: Per Nikolai Haukeland)

Et ledd i arbeidet med å utvikle utstillinger har også vært å søke etter gjenstander av relevans for utstillingens tema. Dette har gitt resultater, men fortsatt ønskes flere gjenstander. Arbeidet vil derfor videreføres i 2013.

Utstillingene er pr dags dato ikke finansiert. Det er utviklet flere søknader, som vil tidlig i løpet av 2013 går ut til de aktuelle instansene.

Til sommeren 2013 skal det utvikles ei introduksjonsutstilling om basisutstillingen som er under utvikling. Utstillingen i sin helhet vil åpne sommeren 2014.

Internt utviklingsarbeid

Internt i Helgeland Museum har det i løpet av året vært et konseptutviklingskurs. I den forbindelse ble Bindals tematiske konsept presentert.

Det har også vært arrangert en intern fagdag om arkeologi på Vega. Denne dagen var man blant annet på befaring av en utgravning av det som trolig er Norges eldste bofaste hus. Flere av de ansatte i Helgeland Museum deltok på denne fagdagen. Opplegg for turen ble gjort i nært samarbeid med avdeling Vega.

Tuftene etter den første faste bosetningen i Norge (Foto: Geir Valla)

Videre har det også vært skrevet en artikkel til jubileumsmarkeringen for kvinners stemmerett. Artikkelen omhandler Risøybrukets første kvinnelige ansatte tømmerhugger (1874). Artikkelen skal være en del av museene i Nordland sin markering av stemmerettsjubileet.

Utover dette har man bidratt med råd og kilder i arbeidet med formgivingen av forslag til temakonsept på Vevelstad.

Eksternt utviklingsarbeid

Bindal har knyttet seg til prosjektet "kulturarven i nordiske gammelskoger", KING. Dette prosjektet er et samarbeid mellom ulike skoginstanser, faginstusjoner og museer på svensk og norsk side. Prosjektet har relevans for avd. Bindals tematiske ansvarsområde. Dessverre har det ikke vært anledning til å delta på feltarbeid og fagsamlinger i den grad som har vært ønskelig. Prosjektet videreføres i 2013.

SAMARBEIDSPARTNERE

Museet har lokalt samarbeidet med ulike aktører, da først og fremst Bindal Kommune som eier anlegget. Museets nærmeste samarbeidspartner i det daglige er Bindal Bygdetuns Venner. Denne foreningen støtter opp virksomheten til avdelingen. Utover dette har avdelingen samarbeidet med andre lokale instanser og lokale ressurs personer.

Internt i Helgeland Museum samarbeider avdelingen med flere av de andre, særlig de innenfor område sør (Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Grane og Hattfjelldal). I tillegg er samarbeidet med de fagansvarlige i museet viktig. Avdelingen har også flere eksterne samarbeidspartnere. I 2012 kan særlig samarbeidet med Skirnir AS trekkes frem.

Kurs, møter og samlinger

Januar	Samling, ansatte i Helgeland Museum vedr. museumsplan	Vik, Sømna
Mars	Møte vedr. søknader, lokale formidlingstiltak i regi av Harangsfjord Kulturlandskapsgruppe.	Terråk, Bindal
April	Møte internt i Helgeland Museum (deltakergruppe) vedr. KING.	Mosjøen, Vefsn
	Møte m/Bindal Kommunes kulturskolerektor vedr. revidering av DKS-plan.	Terråk, Bindal

	Møte m/Bindal Kommune, Skirnir AS og arbeidsgruppe i Helgeland Museum.	Terråk, Bindal
Mai	Møte mellom deltaker fra Høyskolen i Nesna og deltakere fra Helgeland museum vedr. KING.	Majavatn, Grane
	Folkemøte, KING.	Majavatn, Grane
	Møte m/direktør og fagansvarlig for formidling i Helgeland Museum vedr. finansiering av utstillinger.	Telefonmøte
	Møte m/Simone og Frithjof Plahte vedr. tilgang til kilder for utstilling.	Terråk, Bindal
	Møte internt i Helgeland Museum vedr. bygningsvern (ressursgruppe for bygningsregistrering).	Mosjøen, Vefsn
	Kurs for ansatte i Helgeland Museum, HMS.	Mosjøen, Vefsn
	Kurs for ansatte i Helgeland Museum, behandling av gjenstander med rust. 2 dager.	Vik, Sømna
Juni	Møte m/direktør og fagansvarlig for formidling i Helgeland Museum vedr. finansiering av utstillinger.	Telefonmøte
	Møte m/Bindal Kommune, Skirnir AS og arbeidsgruppe i Helgeland Museum.	Terråk, Bindal
	Møte m/Skirnir AS. Gjennomføring av feltarbeid på Terråk, Alslia, Gaupa, Risøya, Kalfjellet og Reppa. 3 dager.	Terråk, Bindal
August	Møte m/direktør og fagansvarlig for formidling i Helgeland Museum vedr. finansiering av utstillinger.	Telefonmøte
	Møte frivillige medarbeidere vedr. planlagte aktiviteter.	Terråk, Bindal
	Formannskapsmøte vedr. planer om bygging av nytt museum Bindal.	Terråk, Bindal
September	Møte med representanter fra foreningen B.A.R.N. Presentasjon av planer.	Gangstø, Bindal
	Kurs for ansatte i Helgeland Museum vedr. utvikling av formidlingskonsepter. To dager.	Mosjøen, Vefsn
	Arbeidsmøte, internt vedr. HMS.	Vik, Sømna
Oktober	Områdemøte, gruppe Område Sør	Susendal, Hattfjelldal
	Fagdag i arkeologi, internt for ansatte i Helgeland Museum	Vega
	Styremøte Bindal Bygdetuns Venner	Terråk, Bindal
	Møte med representant fra foreningen B.A.R.N. Presentasjon av prosjektutvikling og fremdriftsplan.	Gangstø, Bindal
	Kurs for ansatte i Helgeland Museum, HMS.	Mosjøen, Vefsn
November	Arbeidsmøte vedr. HMS	Brønnøysund, Brønnøy
	Møte m/fagansvarlig for bygg	Terråk, Bindal
	Møte m/fagansvarlig for formidling og fotoavdelingen vedr. utvikling av brosjyre for Bindal	Telefonmøte
Desember	Kurs for ansatte i Helgeland Museum, HMS.	Brønnøysund, Brønnøy

ANSATTE OG FRIVILLIGE MEDARBEIDERE

I tilknytning til museet er det ei venneforening. Foreningen bistår museets virksomhet på ulike områder, som eksempel arrangementer, DKS med mer. Museet verdsetter høyt det frivillige arbeidet.

Ansatte og frivillige medarbeidere	Avtale	Funksjon
Therese Danielsen	80% (20% omsorgspermisjon)	Avdelingsleder
Catrine Gangstø	Timebasert	Ekstrahjelp, guiding og samlingsarbeid
Tom van Tuijl	Timebasert	Guiding og mindre vedlikeholdsoppgaver
Bindal Bygdetuns Venner	Frivillig	Bidra v/arrangementer og ved aktivitetsdager for skolene

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

I løpet av 2012 har avdelingsleder deltatt og fått godkjent HMS-kurs. Kurset forgikk over tre samlinger. Samtidig ble det utformet en egen plan for HMS for avdeling Bindal. HMS planen inneholder både ei kartlegging og en tiltaksplan. Denne skal revideres årlig.

Permisjoner, sykdom og skader

Permisjon	20% omsorgspermisjon
Sykdom, egenmeldinger	6
Uhell, skader	Ingen registrerte

ØKONOMI

Driftsbudsjettet for 2012 har vært mer eller mindre uendret i forhold til tidligere år.

Et ledd i avdelingens budsjett er museumsbutikk. Erfaringene er blandet og butikken har ikke gitt noen større inntekter. Hvordan museumsbutikken skal utvikles videre må vurderes.

Et utvalg fra museumsbutikken

Grunnet omsorgspermisjon har lønnsutgiftene i 2012 vært mindre enn budsjettet. Store deler av budsjettet

utover lønn har gått til restaurering og vedlikehold. utfordringene innenfor bygningsvern er betydelige. Samtidig har avdelingen hatt merkostnader som følge av prosjektet om utvikling av nytt museumsanlegg. Alt i alt har derfor driften ved avdeling gått litt i underskudd dette året.